

BUITEN

21^E JAARGANG N^O. 28.

ZATERDAG 9 JULI 1927.

BIJ HET REFLECTION LAKE IN HET RAINIER NATIONAL PARK (NOORD-AMERIKA.)

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

BIJ HET REFLECTION LAKE IN HET RAINIER NATIONAL PARK	BLZ. 325
EEN STORMNACHT, DOOR UNA (2)	BLZ. 326
DE OUDE TUINEN DER GROOT MOGOLS (GEÏLL.), DOOR JENNY VISSER—HOOFD (2)	BLZ. 328—331
REISBRIEVEN, DOOR GUY DE VOS (SLOT)	BLZ. 331
GILDE-MEESTERSTUKKEN TE AMERSFOORT (GEÏLLUSTREERD), DOOR A. F. VAN BEURDEN	BLZ. 332
WALCHEREN'S SCHOONE DUINSTREEK (GEÏLLUSTREERD), DOOR D.	BLZ. 333
EEN PATRICISCHE WONING AAN DEN VIJVERBERG (GEÏLLUSTREERD), DOOR RO VAN OVEN	BLZ. 334—335
HEERSCHERS VAN FERRARA, DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKI (23)	BLZ. 335
BIJ DE STIFTSKERK TE WEERSELO (ILLUSTRATIE)	BLZ. 336

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beteeftdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

EEN STORM-NACHT

DOOR
UNA.

2)

DE wind sprong op hen toe met het gebrul van een wild dier en de snijdende koude, die de oogen schroeit en den adem verstikt, die de neusgaten dicht knijpt en de borst beklemmt als bij een verdrinkende; die luid in de ooren gilt en tracht iemands kleeven te verscheuren en hem de haren uit het hoofd te rukken. Zij grepen het korte gras op den oeverrand en hijgden naar adem, hun oogen beschermend met hun ijskoude vingers. Schuimvlokken vlogen voorbij, weggeblazen van de plek waar verder in zee wind en getij worstelden bij de monding der rivier. En door de wit gespikkelde duisternis kon men vaag een kleine boot zien, die heen en weer wiegelde, aan den grond gelopen op eene ongeziene zandbank in den maalstroom van het getij en de rivier en de woelige branding. „Men zou ze kunnen bereiken”, klonk Joanna's stem, bijna onhoorbaar door het geraas. „Wij zouden het kunnen doen door dicht langs het strand te houden en wij zouden slechts een klein eind woelig water hebben”. — „Wie zou het kunnen?” schreeuwde hij naar haar terug. — „Jij en ik”. — „Jij? Jij?” — „Zeker”. — „Als jij bereid bent, ben ik het ook”, zei hij. Hij begon te lachen, maar door den wind werd het niet gehoord. „Ja, wij zouden samen een flinken slag kunnen maken!” Zij liepen samen langs den oever. In deze betrekkelijke beschutting was de wind niet overweldigend; zij vochten er tegen, slechts nu en dan staan blijvend als een stroom ijzel of een groote vlok schuim ze in het gezicht trof en ze bijna deed stikken. Zoo kwamen zij eindelijk aan de plek waar een kanaal inlands liep. Daar, bij een oude sluis, was de boot, die Joanna gebruikte als zij naar het vasteland wenschte over te steken. Zij vond ze in de duisternis en zij gingen aan boord. Zij voeren de rivier op, niet ver naar buiten, vlak langs den oever, den weg zoekend tusschen de ondiepe zandbanken, zooals alleen iemand die aan deze kust geboren was, had kunnen doen — zooals slechts weinigen het in die duisternis hadden durven wagen. Joanna vond dien weg; Halliday betwijfelde geen oogenblik dat zij dit zou

doen, daar zij het zelf had gezegd. Zij roeide met krachtigen slag; hij had nog nooit een vrouw ontmoet, die zoo sterk was. Samen konden zij den storm bekampen, zelfs al trof hij hen met volle kracht. Het was een worsteling, die het bloed sneller deed stroomen en de polsen deed kloppen door het genot van den strijd en de herinnering aan lang vergeten dingen. „Eensklaps voelde hij dat haar beweging der riemen ophield. „Wat is er?” riep hij haar toe. — „Zij zijn aan boord van dat schip —” klonk haar stem kalm en rustig. „Zij zijn aan boord, Geoffrey Stone en zijn vrouw Katherine”. — „Hoe weet je dat?” — „Men zei dat zij binnenkort zouden thuis komen”, klonk haar duidelijke stem, „en bovendien — ik weet het!” „Een poos zaten zij elkaar zwijgend aan te kijken, zonder te letten op den wind, op het woelige water, op het vaag geziene schip, dat hulpeloos wiegelde op het getij — slechts lettend op het onuitgesprokene, dat tusschen hen stond. Toen gleden de beide paren roeiricmen gelijktijdig in het water. Zonder te spreken gleden zij over de rivier. Plotseling gilte de wind over-luid en een regen van schuim spatte over de boot en de roeiers. Zij waren nu in de branding gekomen. Zij bereikten de zandbank en het kleine scheepje dat erop was vastgelopen, en haalden menschen eraf. Zij hadden slechts vier te redden. De kapitein was den vorigen dag gestorven — vandaar misschien dat zij op de zandbank gestrand waren; de stuurman werd weggespoeld toen zij schipbreuk leden en met hem een matroos. Er was slechts één zeeman overgebleven en de drie passagiers die de reis meegemaakt hadden. Dezen werden alle vier gered. Maar niet alle vier gingen te zamen aan land; een werd vóór de anderen aan wal gezet. Hij vroeg niet waarom; hij was een eenvoudige ziel, versuft door vermoeyenis en koude, en pas bevrijd van den angst te verdrinken. Hij vroeg hun, die hem gered hadden niet waarom zij dit deden of waarom zij hun volgeladen boot tegen den stroom oproeiden, terwijl zij allen aan land hadden kunnen brengen waar ze hem brachten. Zonder tegenspreken deed hij wat ze hem bevelen en stapte op het glibberige strand, gaande naar een licht, dat zij hem in de verte aanwezen. Het was het huis van den smid, waar hij voedsel en beschutting kreeg en waar hij een onsamenhangend verhaal deed, dat niet heelemaal werd geloofd. Maar de boot ging verder, langzaam, want zij liep tegen den stroom in. De twee die roeiden, voelden zich niet-tegenstaande hun groote kracht, uitgeput door hun zwoegen. Toen zij aangelegd hadden bij de oude sluis, hielpen zij de anderen aan land. Joanna nam een ervan op, een kind van ongeveer drie jaar, half verdoofd en niet meer in staat te huilen. Zij tilde het op, zette het op haar schouder er droeg het voorzichtig hoewel niet teeder. Halliday nam een andere, een niet groote vrouw, die een arm om zijn hals sloeg voor haar eigen veiligheid. Hij maakte den arm los en hield haar van zich af. Den derde, een man, gaf Joanna de hand bij het aan land stappen, een bijna verpletterende greep, en beval hem haar te volgen. „Halliday was de eerste, die den molen bereikte. Hij opende de deur en zette zijn last op een stoel, waar zij zat te rillen en te kermen. Joanna kwam toen met het kind, dat zij op de mat voor den haard legde, waar de kat, zonder zich te bewegen, peinzend ernaar keek. De man kwam het laatst, waggelend, op den dichtstbijzijnden stoel neervallend, en vroeg om cognac. De deur, die niet gesloten was, viel met een slag dicht en Joanna ging ze grendelen. Halliday, die dezelfde ingeving had, ging er ook heen. Toen zij zich samen omkeerden, keek de vrouw bij het vuur op. „Jij!” riep zij scherp, „jij!” — „Ja”, antwoordde hij. „Zij kromp ineen, en keek toen naar Joanna, een groote vrouw met druipnatte kleeven en haar en donkere oogen, die glansden onder zwarte wimpers. Snel stond zij op. „Wij moeten naar mijn vader gaan”, sprak zij beslist, ofschoon zij hijgde. „Wij hebben niet ver te gaan, wij — wij moeten erheen”. — „Niet vanavond”, zei Halliday. — „Wij moeten!” herhaalde zij schrill. „Hij — hij wacht op ons. Hij is oud en ziek —” „Weer ontmoette zij zijn blik en haar vastberadenheid verliet haar. „Wij moeten heengaan!” herhaalde zij zwakker en keerde zich naar Joanna. „Wij kunnen hier niet blijven. U begrijpt het niet!” — „Zij begrijpt het zeer goed”, zei Halliday en Joanna draaide den sleutel in het slot om. De man riep nijdig uit zijn stoel om cognac; hij had niet gelet op hetgeen er gebeurde was, hij had het nauwelijks gehoord. „Wel verduiveld!” riep hij driftig. „Heb je geen cognac? Geef mij een glas van het een of ander dat mij opknapt —” „Hij zweeg, want een plotselinge rukwind sloeg

tegen het huis, en de molenwieken gierden. „Wat is dat?” vroeg hij. — „De wind in de molenwieken”, antwoordde Joanna. „De wieken van den molen, die oostelijk op het Eiland staat”. — „De molen?” ☒ Hij keek op en ontmoette haar blik. Een blos kwam op zijn gezicht. „Ik — jij”, begon hij stamelend. — „Ja, ik en jij”, sprak zij. „Niet de andere, niet Martha; zij is al lang dood; zij en het kind dat zij je heeft geschonken; samen verdronken. Zij deed het — of jij, als God rekening houdt met oorzaak en reden”. ☒ Hij stond wankelend op en greep den leuningstoel, hij vond geen woorden. Zijn vrouw, aan den anderen kant van het vuur, trok haar natte kleeren om zich heen. „Ik ga heen”, sprak zij. „Welk weer het ook is, ik wil hier niet blijven, het past niet — ik wil heengaan, al val ik ook dood op den weg naar mijn vaders huis”. — „Je zult hier blijven”, zei Halliday en trok den sleutel uit het slot en stak hem in zijn zak. — „Ik wil niet! Je kunt mij niet hier houden!” Maar zij kromp voor hem ineen. „Ik wil niet! Ik wil niet”, kermde zij. „Geoffrey! Hij wil mij kwaad doen!” ☒ Geoffrey antwoordde niet; hij keek naar Joanna, terwijl zijn gezicht nu bleeker was, dan de geleden koude en de ontberingen het hadden gemaakt. Het kind, door de warmte ietwat bijgekomen, begon te schreien. Joanna beval de moeder het op te nemen en ervoor te zorgen. „Kleed hem uit”, sprak zij, „ik zal iets zoeken om hem in te wikkelen. — En geef hem voedsel, ginder staat melk”. ☒ Zij wees naar een plank waar een kan stond. Halliday haalde hem. Hij haalde cognac en andere dingen en zette ze neer voor de reizigers. Maar de vrouw wilde ze niet gebruiken. „Ik zal niets aanraken!” verklaarde zij. „Geoffrey” — vervolgde zij tot haar man; toen hij zijn hand uitstak naar den cognac — „je zult niets aanraken! Wij zullen hier eten noch drinken”. — „Je zult doen wat je bevolen wordt”, zei Halliday en mengde wat cognac door de melk. En toen zij het niet dadelijk nam, greep hij haar bij den arm. „Vooruit”, zei hij en keek haar aan. ☒ Rillend nam zij den beker op. Hij gaf Geoffrey te drinken; hij scheen het noodig te hebben. Intusschen had Joanna een sjaal gevonden. „Geef haar die”, sprak zij, ze Halliday toereikend, „ik ga naar boven om de kamer in gereedheid te brengen”. ☒ Zij ging de ladder op en hij keerde terug naar het vuur. Geoffrey Stone keerde zich naar hem toe, ietwat bijgekomen en door den drank wat spraakzamer geworden. „Wij moeten heengaan”, verklaarde hij snel, „ik bedoel: ik moet heengaan; Katherine en het kind kunnen blijven — moesten liever blijven, het weer is te erg voor hen, zeker na hetgeen zij al hebben doorstaan. Maar ik moet heengaan, ik moet den ouden man doen weten dat wij veilig zijn; ik kan de Hall bereiken. Ik kan hier niet blijven — een oude geschiedenis, een noodlottig toeval; er is een reden, waarom ik niet kan blijven . . .” — „Er is een reden, waarom je hier moet blijven”, antwoordde Halliday, „dezelfde reden waarom je vrouw moet blijven”. ☒ Zij keken van terzijde naar elkaar. „Welke reden is dat?” vroeg Stone. — „Je bent hier noodig”, zei Halliday veelbetekenend. De ander weifelde een oogenblik en begon toen weer te dreigen. Halliday lette hierop niet; evenmin op Katherine's woorden, die veel kwaadaardiger en vinniger waren; ook niet op de scheldwoorden, die zij later elkander toewierpen. Hij beval alleen dat het kind uitgekleed zou worden en bleef erbij staan terwijl Katherine, na een nieuwen venijnigen uitval, hem nijdig gehoorzaamde. ☒ Even later kwam Joanna terug. „De kamer is klaar”, sprak zij. Katherine keerde zich weer naar haar. „Ik moet heengaan”, sprak zij vastberaden. „Mijn man kan hier blijven met het kind — als je een slappeling als hij wil hebben, kan je hem krijgen!” ☒ Haar neusvleugels trilden minachtend, maar haar oogen werden wijd opengesperd toen zij naar Halliday keek. „Ik kan niet blijven waar die man is! Hij haat mij, hij zal mij kwaad doen. Jij bent een vrouw, jij zal toch in je huis geen vrouw willen laten mishandelen. Het is jouw huis, hij kan mij niet hier houden zonder je toestemming!” — „Ik stem toe”, antwoordde Joanna. „Ga mee. De kamer boven is klaar”. — „Neen”, schreeuwde Katherine, „nooit! Ik wil niet!” ☒ Wild keek zij de kamer rond, die door de aanwezigheid dier menschen haar vreeselijker toescheen dan de nacht buiten en de orkaan, die nog tegen de deuren en ramen beukte. Joanna nam haar het kind af en ging haar voor naar de ladder. Katherine volgde; zij kon niet anders al was het alleen maar omdat het beter was dan beneden te blijven met Halliday, als de andere vrouw was heen-

gegaan. Onder aan de ladder gekomen protesteerde zij weer. „Waarom moeten wij daarheen gaan? Waarom blijven wij niet beneden — jij en ik bij de anderen? — Ik verlang niet te rusten, ik kan toch niet slapen. Ik wil als ik moet, hier blijven tot het aanbreken van den dag — het is zoo al erg genoeg; ik wil bij het vuur blijven”. — „Zoo?” zei Joanna spottend, „zou je beneden willen blijven, terwijl de mannen gaan slapen? Dat past immers niet, je bent toch niet met beiden getrouwd!” — „Het zou misschien gepaster zijn als jij met een van hen getrouwd was”, sprak Katherine, maar zij begon de ladder op te klimmen — „maar misschien stel je je tevreden met het voetspoor van je zuster te volgen”. — „Ik heb vanavond de voetstappen van mijn zuster gehoord”, antwoordde Joanna, haar naar boven volgend — „en ik heb haar gezicht in de schuimvlokken gezien; kleine gezichtjes van de verdronkenen in het schuim; haar gezicht — en andere”. Zij stapte de bovenkamer in, legde het kind op het bed, greep eenige kleeren en wierp ze door het luik. „Ik heb niet genoeg kleeren van vader over voor twee”, riep zij naar beneden; „maar Geoffrey Stone behoeft ze niet te hebben, ze zouden hem niet prettig zitten; bovendien zal zijn vrouw hem ongetwijfeld liever boven hebben”. ☒ Zij sloot het luik en begon haar eigen druipnatte kleeren uit te trekken. Katherine stond midden in de kamer, op haar lippen bijtend en geen acht slaande op het kind dat onrustig schreide. „Ik wil niet!” verklaarde zij — „Denk je een oogenblik dat ik hier kan slapen?” — „Misschien en misschien ook niet”, zei Joanna onverschillig; „ik weet niet wat vrouwen als jij kunnen doen. Ik zou je echter raden het kind in bed te leggen, dat is beter voor hem”. ☒ Katherine legde hem in het bed en beval hem vinnig zich rustig te houden. Daarna keek zij naar Joanna, terwijl zij geen poging deed om iets van haar eigen kleeren uit te trekken, ofschoon zij nat en koud aan haar lichaam kleefden. „Wat ga je doen?” vroeg zij eindelijk en men kon den angst in haar stem hooren al deed zij ook nog zoo haar best ze trotsch te doen klinken. „Wat zal hij doen?” — „Ik weet het niet”, antwoordde Joanna; „misschien zal hij het mij vertellen als ik beneden kom”. — „Ga je naar beneden bij hem?” klonk het angstiger; „jelui tweeën samen beneden?” — „Ja”, antwoordde Joanna. En jelui tweeën samen boven”. ☒ Katherine hijgde en keek om zich heen naar de ruwe muren, de houten zoldering vaag zichtbaar in het flikkerende kaarslicht — de heele kamer, die slechts een uitgang had in het gat in het dak boven en het gat in den vloer, waardoor zij naar boven waren gekomen. „Ik wil hier niet blijven!” riep zij uit. „Ik kan niet”. ☒ Zij greep Joanna bij den arm. „Zie je niet dat hij mij haat? Hij zou mij willen vermoorden! Denk je dat hij zal probeeren mij te doodden?” — „Dat moet je zelf weten”, antwoordde Joanna, „hij heeft heel wat met je af te rekenen”. — „Ik heb hem niet zooveel kwaad willen doen”, zei Katherine verontschuldigend. „Het was zijn broer, die hem al het verdriet heeft bezorgd, het is gemeen mij de schuld ervan te geven. Ik dacht dat hij wel gered zou worden of uit de binnenlanden zou weten te ontvluchten”. — „En Geoffrey Stone dacht zeker ook niet dat mijn zuster hem een kind zou schenken”, zei Joanna; „hij geloofde ongetwijfeld dat zij de gevolgen zou kunnen ontkomen; zeer zeker dacht hij niet dat zij zich zou verdrinken met het kind. Het is niet noodig aan deze dingen te denken wanneer men van zijn leven geniet; het genot van het plezier zou verdwijnen als hij die geniet over de gevolgen zou nadenken”. — „Wat Geoffrey deed gaat mij niet aan”, verklaarde Katherine. „Je mag hem hebben als je wil — ik heb genoeg van dat koopje”. — „Wat jij deed kan mij evenmin schelen”, antwoordde Joanna, „en ik heb ook niet het plan mij ermee te bemoeien”. ☒ Terwijl zij sprak, lichtte zij het valluik op en begon de ladder af te gaan. Katherine opende haar lippen, maar zij sloot ze weer zonder te spreken. Het zou nutteloos zijn haar te smeeken, hier was geen medelijden. Zij zag haar naar beneden gaan; eens keek zij naar een kleine zware kist, die bij het bed stond; het zou heel gemakkelijk zijn ze op het hoofd te laten vallen van iemand, die op de ladder was en de slag zou hevig, zooal niet doodlijk zijn. Joanna zag den blik, maar daarom haastte zij zich niet; misschien geloofde zij dat zij toch wel veilig was. ☒ En zij had gelijk; Katherine bewoog zich niet, terwijl Joanna naar beneden ging. Bewoog zich niet terwijl Geoffrey Stone, sneller gehoorzaamend dan zijn vrouw, de ladder opklom en het luik achter zich sloot. (Slot volgt.)

VOLKSMENIGTE VOOR DEN INGANG VAN DE NISHAT BAGH, TER GELEGENHEID VAN HET FEEST DER SERINGEN. IN DE VERTE HET DAL-MEER.

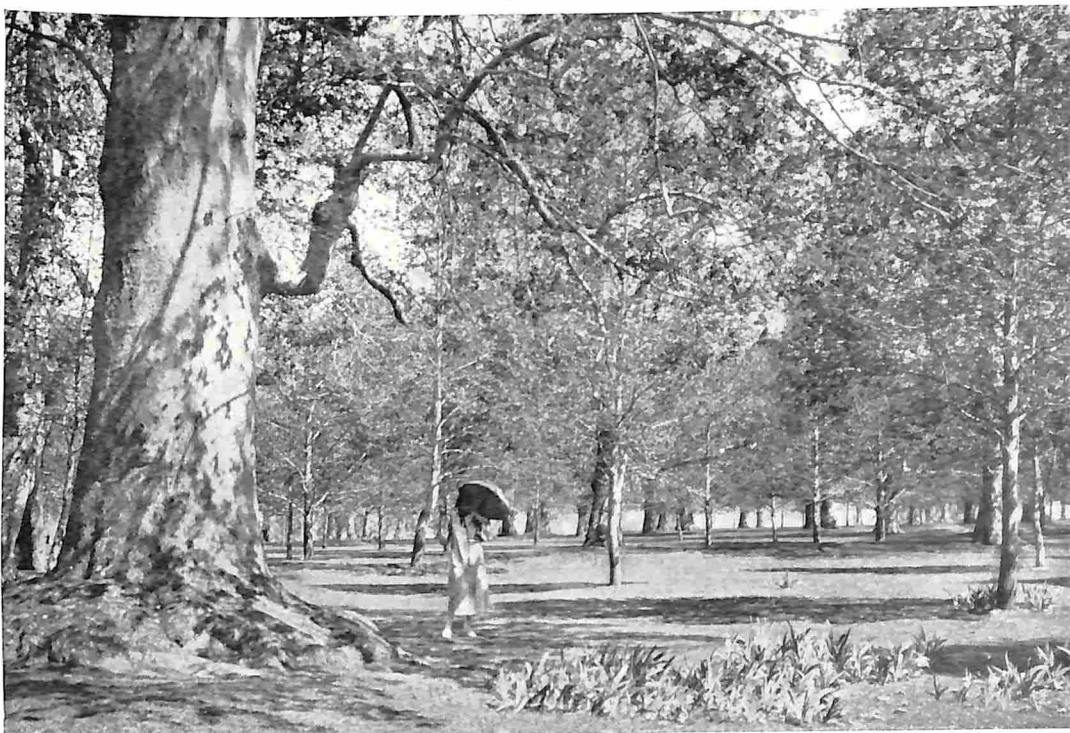
DE OUDE TUINEN DER GROOT-MOGOLS.

II.

KASHMIR is door velen een „Paradijs op aarde” genoemd. Menige dichter heeft in bezielde woorden dit land van groen en bloemen bezongen, verheerlijkende de schoone vergezichten, die opdoemen door de lange rijen der populieren, met de purperen bergketens op den achtergrond en in het wazig verschiet de stralend witte sneeuwtoppen. Wijde meren weerspiegelen in rimpelloozen glans den blauwen hemel; lotoskelken droomen daar op het stille watervlak, en op de „gouden weiden” der grasrijke hellingen spreiden lente en zomer een juweelentapijt van bloesems, waarboven de donkere dennen, in statigen stoet, al hooger en hooger langs de allengs kaler wordende flanken der bergen voortschrijden. ☼ Van de eeuwige sneeuw waait de frissche bergwind omlaag, die in de vlakke de zilveren populieren doet ruischen en „verlepte harten” doet herleven. Lustig kabbelend en klaterend ijlen de heldere beekjes en stroomen dalwaarts om de dorstige menschheid te laven en, volgens een oude overlevering, in schoonheid te doen toenemen. Deze weldadige eigenschap, zoo heet het in den volksmond, bezit het water van Kashmir. Hij ook die er eenmaal van drinkt, moet er immer terugkeeren. ☼ Hoe het ook zij, velen zijn onder de bekoring geraakt van het wondermooie bergland, en het spreekt als van zelf, dat de Mogolkeizers, die zulke groote liefhebbers van natuurschoon waren, hier een gebied naar hun hart vonden, er gaarne toefden, en er bij voorkeur den zomer doorbrachten. ☼ Baber en Humayan kenden nog niet de genietingen van dit toevluchtsoord uit het heete laagland; eerst tijdens de regeering van Akbar, in 1586, kwam ook dit Noordelijke rijk in het bezit van den Groot-Mogol. Zelf ging hij er twee maal heen. Het fort, Hari Parbat genaamd, dat nog op een heuvel boven Srinagar troont, liet hij daar bouwen. ☼ In het jaar 1597 vergezelden ook de beide Jezuïeten, Vader Hierosme Xavier en Benoist de Gois, door Akbar uit de Portugeesche nederzetting, Goa, aan zijn hof ontboden, den Keizer naar zijn zomerresidentie. Zij koesterden de hoop, dat er meer tijd en gelegenheid zou zijn te Srinagar, dan te midden der beslommeringen van het leven in Sikri en Lahore, om den Groot-Mogol te overtuigen van de wenschelijkheid van zijn bekeering tot het Christendom, en hem tot den definitieven stap te brengen. Hun verwachtingen werden echter teleurgesteld: eerst werd Vader Xavier ziek en daarna de Keizer zelf, zoodat, toen zij in het late najaar den terugtocht weer aanvaardden, de zaak niets verder was gekomen. ☼ „Ca-

ximir”, schreef de zendeling der Jezuïeten, „is een der heerlijkste en schoonste landen, die er in heel Indië, ja zelfs in het heele Oosten, te vinden zijn. Het is een zeer aangenaam land voor die er wonen”. Voor wie er kwam om er alleen maar den zomer door te brengen, was de reis moeilijk en niet vrij van gevaar en ontbering. De goede Vaders leden koude en honger, de weg was smal en gevaarlijk, en de olifant, die hun bagage droeg, had moeite om de bergen te beklimmen. Geen wonder! een olifant is ook geen gems! Vader Xavier beschrijft, hoe, bij de ergste passages, het slimme dier zijn slurf als een staf gebruikte. ☼ Wij, die in een geriefelijken auto zittend, thans in één dag in razende vaart de goed onderhouden chaussee van Rawal Pindi naar Srinagar langs snellen, kunnen nauwelijks droomen hoe in de dagen der Groot-Mogols de zomeruittocht naar Kashmir gebeurde. In plaats van één dag voor dit stuk van het trajekt deden zij er vijf en twintig dagen over. Langzaam toog heel de lange stoet in bonte pracht en praal van kamp tot kamp: een heirleger van menschen en dieren, met de rijkversierde olifanten, de kameelen en de met rozenroode gordijnen behangen palankijnen der prinsessen en edelvrouwen, de met goud en scharlaken pronkende rijpaarden der hovelingen, het voetvolk, de wapenknechts, het eindeloze gevolg van diverse personages, ambtenaren, handwerklieden, dienaren, slaven en slavinnen. ☼ De gebruikelijke route van dien tijd liep over de Pir Panjal. Dikwijls lag er sneeuw op de pashoogte. De Jumna route over Verinag en Islamabad was vroeg en laat in het jaar onbegaanbaar, evenals de langere weg door het Jhelumdal, thans de gewone toegangsrouten naar Srinagar. ☼ Akbar's zoon en opvolger, Jahangir, kwam met zijn schoone en begaafde gemalin, de bekende Nur Jahan, dikwijls den zomer in Kashmir doorbrengen. In zijn memoires geeft hij een interessante beschrijving van het land met vele details over de bevolking, en over de planten en de dieren. Veel is er sinds dien tijd niet veranderd. Hij verlustigt zich aan dezelfde tafereelen als wij heden ten dage: de tulpen op de fraanvelden. ☼ Zijn opmerkingen zijn soms vol ongezochten spel van de bloeiende saffraan! De geur, dien de bloemen verpijn van krijgen. Op zijn vraag, gericht tot de oogstende landbouwers, of zij er geen last van hebben, verzekeren deze hem dat zij nog nooit van hun leven hoofdpijn hebben gehad.

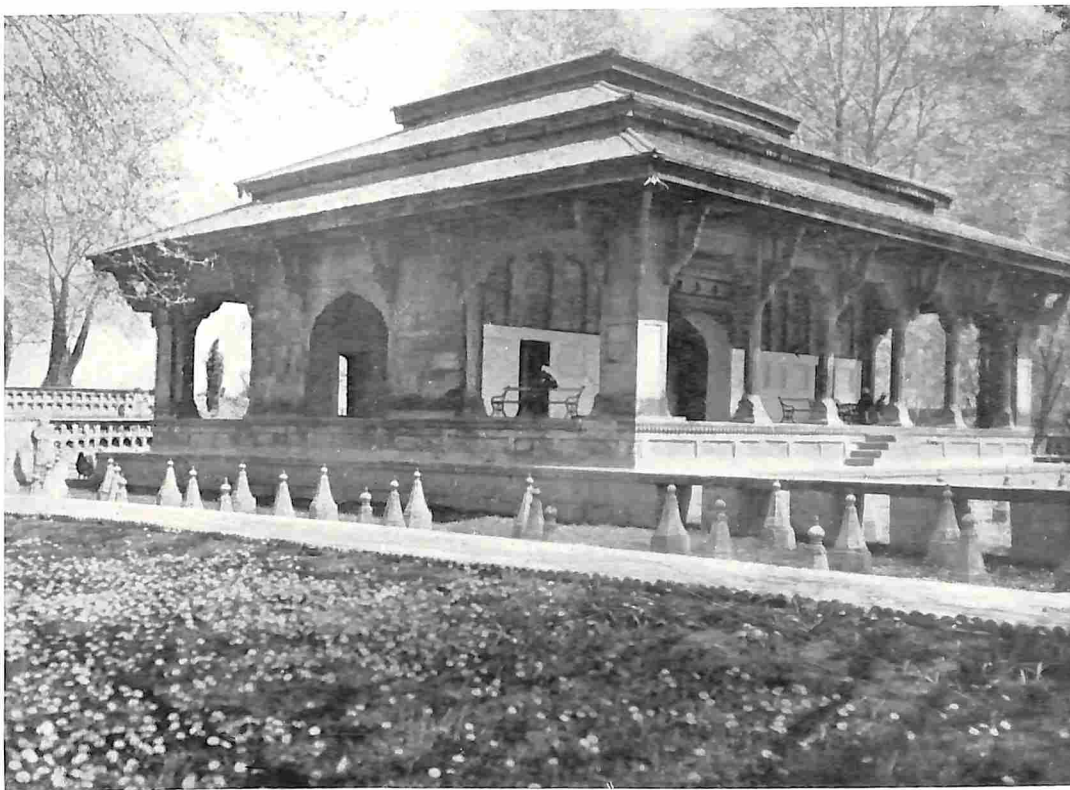
„Zij zijn als de dieren”, zegt hij minachtend. ☞ Vooral in fijne vruchten scheidt Jahangir behagen, — hij betreurt het, dat zijn vader, Akbar, nooit mango's heeft geproefd, — maar ook van bloemen is hij een enthousiaste liefhebber. Telkens vinden wij ze in zijn dagboek genoemd, de roode rozen, de narcissen, de zoet ruikende viooltjes, die „van zelf opkomen”, de lelies en de tulpen, „als fakkels op de muren, op de hekken en de daken”, de amandel- en perzikbloesem, „weltra opgevolgd door de blauwe en witte jasmijn”. ☞ In dit bloemenparadijs, waar stroomend water, — watervallen, bronnen en fonteinen in overvloed te voorschijn welden, en de hellende bodem zich bij uitstek leende tot het aanleggen van terrassen op verschillend niveau, vonden de Mogolvorsten een ideaal terrein voor hun geliefde lusthoven en tuinen. Bovenal verstonden zij de kunst om de plaats van den aan te leggen tuin zoo te kiezen, dat er op meesterlijke wijze partij werd getrokken van het omringende landschapsschoon: de bergen op den achtergrond, het water er vóór, den vijver, de fontein, of de bron. ☞ Door het geheele land verspreid vinden we nog sporen van oude Mogoltuinen; enkele zijn zelfs in zeer goeden staat gebleven, en, ondanks de gedeeltelijke vernieling en verwaarloozing, kunnen we meer dan elders, in Kashmir een denkbeeld krijgen hoe zij in den glorie-tijd hunner schepers er uit moeten hebben gezien. ☞ Er zijn er te veel om op te noemen, groot en klein, en van zeer verschillend karakter. Enkele zijn in een zeer beperkte ruimte aangelegd, zooals b.v. de kleine Chasma Shahi, met het wonderschoone uitzicht over de seringenhagen op den voorgrond, en de lotusvelden van het Dalmeer. Dan zijn er die om de plek zijn gevormd waar een heilige bron te voorschijn borrelt, zooals de Verinag Bagh bij Islamabad of de Achibal Bagh, beide door Jahangir aangelegd. ☞ Bernier, de Fransche geneesheer aan het hof van Aurangzeb, den kleinzoon van Jahangir, zag Achibal nog in volle schoonheid tijdens zijn verblijf in Kashmir. Hij is vol bewondering voor de „fontein”, die met kracht uit den grond spuit en door het overvloedige water eerder een rivier dan een bron genoemd kan worden. „De tuin is zeer fraai”, vervolgt hij, „met in regelmatig dessin aangelegde wegen, en is vol vruchtboomen: appelen, peren, pruimen, abrikozen en kersen. 's Avonds worden de vijvers en ook de groote waterval geillumineerd”. ☞ In de nabijheid van Srinagar, aan de oevers van het idyllisch schoone Dalmeer, liggen drie thans nog beroemde oude Mogoltuinen, n.l. de Nasim Bagh, de Shalamar Bagh en de Nishat Bagh. De eerste werd reeds door Akbar aangelegd. Hij heeft een bijzondere charme doordat hij direct aan het water ligt, en het uitzicht over het meer, met de bergen aan den overkant op den achtergrond, is van treffende schoonheid. De kanalen en de fonteinen, de paden en de bloemperken zijn reeds lang verdwenen, de muren en de terrassen, die naar het water af dalen, zijn thans met gras overgroeid. De groote aantrekkelijkheid van den Nasim Bagh zooals deze tegenwoordig is, zijn de eeuwenoude chenars (platanus oriëntalis). Zij zijn inderdaad koninklijke boomen, zoowel in figuurlijken, als in letterlijken zin. Een chenar in Kashmir is des Maharajahs eigendom, en geen enkele

IRISSEN ONDER OUDEN CHENARBOOM IN DEN NASIM BAGH.

mag er zonder speciale vergunning worden omgehakt. Zij bereiken een enorme afmeting. Jahangir vertelt van een plataan, waar, in den hollen stam vier en dertig menschen konden staan, en Nizamud-din beschrijft in de Tabaqat-i-Akbari hoe twee honderd man te paard in de schaduw van ééne boom plaats konden vinden. De groeiwijze en de vorm der bladeren doen veel aan een kastanje denken. Zij zijn een karakteristiek kenmerk van het landschap, daar zij in Kashmir bijzonder gedijen en een geweldigen omvang krijgen. Vooral in den herfst als de kleuren van de rijke bladerkroon in een gamma van tinten van rood tot goud verlopen, zijn de majestueuze chenars van ontroerende schoonheid. ☞ Het was op een stralenden voorjaarsdag, dat ik voor het eerst den Nasim Bagh zag. Ofschoon het pas begin April was, stak de zon reeds met volle kracht. In onze ranke shikara ¹⁾ gleden we als in een droom over den blanken waterspiegel, ver achter ons de kleurige, woelige stad; vóór ons de breede uitgestrektheid van 't wijde meer, glinsterend in het felle licht. ☞ We legden aan bij een houten steiger, waar een woonschuit lag, verlaten droomend op het water als een verdwaalde Arke Noachs. Het koele gras op

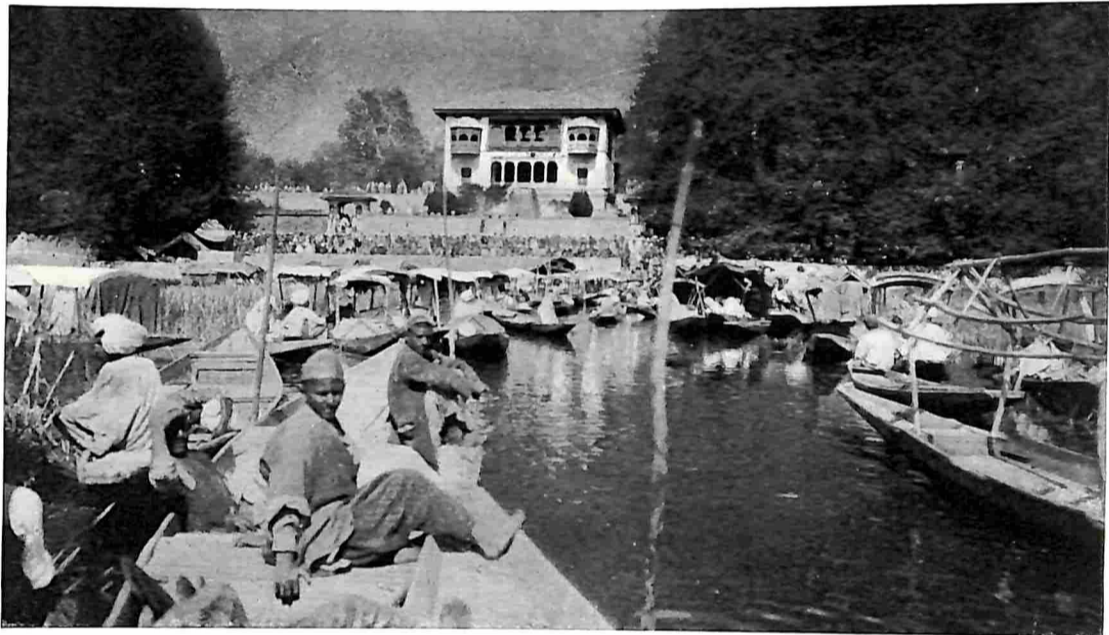
¹⁾ Shikara: gondelvormige roeiboot, gebruikelijk in Kashmir.

HET PAVILJOEN VAN NURJAHAN IN DEN SHALAMAR BAGH IN KASHMIR.

den stillen oever deed weldadig aan: het was alles zoo stil, zoo kristal helder, de lucht en het meer en de scherp omlinjende bergen aan den overkant met hun glinsterende sneeuwen pantser. Het was koud en warm tegelijk. Onder de machtige, oude chenars vlijden we ons neer: het groen der boomen omsloot ons in koele, verkwikkende schaduw, zondorsprankeld met dansende patronen van licht en donker. Statig rijden de lange chenar-alleëen; op het gras plekten in dichte groepen bijéén de irissen, en slechts noode verlieten we Akbar's „Tuin van de koele winden" om weer over het stille water in de avondschemering huiswaarts te glijden. ☞ In tegenstelling met den Nasim Bagh, die van den oorspronkelijken aanleg weinig meer behouden heeft, vertoont de Shalamar nog veel van het origineele plan. De naam is waarschijnlijk het meest bekend van die van alle Mogol-tuinen, ofschoon de Shalamar van Kashmir niet verward moet worden met de beide gelijknamige tuinen te Lahore en te Delhi. Misschien is de grotere bekendheid te danken aan het gedicht van Thomas Moore, die in zijn „Lalla Rookh" een ietwat fantastische beschrijving er van geeft. De Shalamar wordt daar een tooneel-décor, de charme van Nur Jahan's geliefde verblijfplaats vindt men er niet terug. Hoe zou het ook kunnen? Moore zelf was er nooit geweest en putte slechts uit een rijke verbeelding. Maar, van verre of van nabij, een atmosfeer van romantiek omzweeft den naam van Jahangir's zomertuin.

Zingt niet een moderne dichter „Pale hands I loved by Shalamar", en reeds klinken de woorden als muziek van parelende fonteinen, en tooveren al vizioenen van rozenpracht en manschijn en donkere, gazel-oogige schoonen. ☞ Hier dwaalde eens Nur Jahan tusschen de bloemperken en de cypressen, en voederde zelf in de marmereen bassins uit haar eigen blanke handen de karpers, die de gouden ringen met haar inscriptie droegen. Inderdaad was toen de Shalamar een sprookjeshof uit de Duizend en Eén Nacht. Zelfs de fonteinen sproeiden rozenwater, en de rozeknoppen zelf hadden het geheim van hun zoeten geur aan de moeder van Jahangir's schoone gemalin geopenbaard. De Keizer zelf vertelt hoe, „toen zij rozenwater aan 't maken was, een schuimige substantie zich aan de oppervlakte van de schalen vormde, waarin het warme rozenwater van de kruiken uit werd overgegoten. Zij verzamelde telkens dit schuim. Wanneer er veel rozenwater gemaakt werd, kon er een tamelijke hoeveelheid schuim worden verzameld. De geur er van", vervolgt hij, „is zoo sterk, dat één druppel op de handpalm gewreven een heele vergaderzaal parfumeert, en het schijnt alsof er vele roode rozeknoppen tegelijk zijn opengebloeid. Er is geen andere geur die er mee vergeleken kan worden. Harten worden opgewekt die kwijnen, en zielen, die verleppeu." Als belooning ontving de ontdekster van dit geheim een parelsnoer ten geschenke. ☞ De Shalamar was, zooals gewoonlijk de keizerlijke tuinen, in drieën verdeeld: eerst kwam men in den buitensten hof waar de Groot-Mogol audiënties verleende en zich den volke vertoonde. Het tweede gedeelte was voor den vorst zelf gereserveerd, en in het laatste toefden de Keizerin en haar vrouwen. Het fraaie, zwart marmereen paviljoen, dat, omgeven door fonteinen, nog op het hoogste terras staat, werd echter eerst door Shah Jahan, den zoon van Jahangir, aldaar gebouwd. ☞ Nog nimmer heb ik zoo schoon de lente haar intrede zien doen als op den dag dat wij Shalamar bezochten. We hadden al zoo lang gewacht: en eindelijk hadden de populieren zich in teer wazig groen gehuld, eindelijk glansde weer warm de zon, en de lente-

DE TOEGANG TOT DEN NISHAT BAGH.

banieren stroomden weer aan alle kanten langs den blauwen hemel. ☞ De Lente zelf was ons voorgegaan, toen wij het lange kanaal opvoeren dat, tusschen wilgen en rijstvelden, den toegang vormt van het meer naar den ouden tuin van Nur Jahan. Wij vonden haar sporen op het gras, waar zij op dar-tele voeten voor ons uit was gesnelde en waar, onder haar vederlichten tred, de duizenden sterren der madeliefjes waren ontloken. Haar teere vingers hadden in het voorbijgaan de kale takken der wachtende vruchtboomen met een liefkoozend gebaar gestreeld, en wij vonden hen getooid in bloesemluister, rozerood en smetteloos wit. Zelf was zij al verder geijld, en zond als een echo van haar lach het helder klaterende water van de bergbeek door den bloeienden tuin; zelf steeg zij al hooger en hooger langs het purperen gebergte achter den Shalamar, waar de alpenweiden in hun wintergewaad nog onder de diepe sneeuw sliepen. ☞ Waar waren de dichters van den Shalamar dien dag van lentebloesemen cypressengroen? Verlaten lag de oude tuin en het stille marmereen paviljoen; ongestoord door vreemde indringers droomden ze mee in de zoete zaligheid, glansden ze mee in den zonnejubel van heel de ontwakende natuur. Het was een dag om als een schoone herinnering, een gift van den Shalamar zelve, te bewaren. ☞ De derde tuin, die het dichtste bij Srinagar is gelegen, is de Nishat Bagh, de Tuin der Vreugde. Deze is door Asaf Khan, Jahangir's Grootvizier, den

broeder van Nur Jahan, aangelegd, en verschilt zeer in ligging en constructie van de beide andere beroemde tuinen van het Dalmeer. Op het sterk hellende terrein zijn een serie terrassen gevormd, die geleidelijk afdalen naar den oever van het water. Aan het einde, binnen de eerste toegangspoort, staat een steenen gebouw van twee verdiepingen, met uitstekende erkers en een fonteinhal. Prachtige

chenarboomen vormen groepen er om heen en op den achtergrond rijzen de bergen steil omhoog. Het middenkanaal loopt als een zilveren lint recht door den geheelen tuin en vormt één lijn van wit schuimende fonteinen, onderbroken door plotselinge watervallen. De rechthoekige bloembedden er langs, prijken in een weelde van goed gekozen tinten, en de machtige platanen overschaduwden het geheel. Het gezicht van het bovenste terras op het meer in de verte is van onbeschrijflijke schoonheid. ☞ Men kan zich moeilijk een pittoresker tafereel voorstellen dan de Nishat Bagh in feestdos, zooals wij, Heel Srinagar was op dien zonnigen Apriltag uitgetogen naar het Dalmeer om het Lentefeest, het Feest der Seringen, te vieren. Overal kleurden in verrukkelijke tinten van lila en mauve de pluimen der sierlijke Perzische seringgen, ranker en fijner, en met kleinere bloemtrossen dan de onze. Achter de toegangspoort van den Nishat Bagh vormden zij een dichte heg, en in een onophoudelijken stroom baande de menigte om langzaam op en neer te dreutelen in de schaduw der boomen, of zich in groepjes neer te zetten op het gras bij de sproeiende fonteinen. ☞ Het was één kleurenpracht, één kijken. Sierlijk vielen de hoofddoeken der „Pandit"-vrouwen in soepele plooiën omlaag onder de gouden ornamenten. Het felle contrast der tinten was van een verrassend schoon effect: rozerood en karmozijn, oranje en hel geel wisselden zich af met het geliefde smaragdgroen der Kashmiri. ☞ Lager ber's tulpen! — sloten zich voor den nacht, en na den langen

feestdag onder de chenars keerde de menigte huiswaarts. Als op een zee van goud dreven de honderden ranke vaartuigen met hun kleurigen last. Van ver, over het water, klonk de laatste afscheidsgroet: „Tot weerziens, Nishat Bagh! Tuin der Vreugde!”

JENNY VISSER—HOORT.

REISBRIEVEN.

(Slot.)

VANMORGEN heb ik Bert naar den trein gebracht. Gare du nord. Boulogne sur mer. Amerika. — Het was heel vroeg en dan waren we nog veel te vroeg. Het weer was koud en je kreeg koude voeten van 't staan op 't perron. ☒ Bert kocht een boek, nadat we lang voor 't karretje met lectuur hadden afgelezen de titels: „Ma vie et mon oeuvre”, Henri Ford — „l'Art d'être pauvre” — „Une femme heureuse” — „Les âmes perdues” — „Nana” — Engelsche tijdschriften, Fransche mode. — ☒ We gingen in den trein, in de corridor, en lieten ons verdringen door binnenkomende bagage en bijbehorende reizigers. Engelschen, Amerikanen, — goeie koffers, alles zoo uitstekend in orde, benijdbaar in orde. Rustig reizen deze menschen over de heele wereld, alsof ze in hun eigen huis van de eene kamer naar de andere gaan, of even op het balkon stappen en uitkijken. We hangen uit het raampje, rooken en kijken en laten ons domweg verdrücken, het gaat niet anders. ☒ En nu, eenige arme Zuidelingen, misschien Italianen, — bagage in doeken; wuile kleeren; nerveuse, zorgelijke, zwijgende gezichten; bewegingen van menschen, die nooit méér geld hadden, dan juist reikte om niet te verhongeren, en soms zelfs dát niet. Ze gaan ook naar Amerika. Ik denk aan Bill. Hebben wij het recht te spelen, als anderen niet meespelen kunnen? ☒ Bert gaat dus naar Amerika — voor zaken. — Toen de trein eindelijk wegreed, wuifden we elkaar nog lang na — ik zag niet meer welke wuifarm aan Bert behoorde — maar toch hield ik mijn hoed hoog en zwaaide ermee tot de trein heelemaal weg was.

Parijs, Voorjaar.

☒ Alleen wil ik zijn — liggen op de Aarde — bèn ik dan niet alleen? Zou het me onttrekken aan de menschen, het weg-

HOEK VAN EEN VIJVER IN DEN NISHAT BAGH.

willen? ☒ Een stoel wordt me aangeboden, een breede, zachte zonbeschenen stoel, zon overal, op de kleine, ronde tafel met de kristallen bloemvaas, waarin violet-roode bloemen. Ik zit. — „Integendeel Mevrouw, het eten is er zeer goed”. ☒ Ze lacht. Ik zie haar lief eenvoudig gezicht van fijne vrouw, die een kinderleven leidt. Ik lach terug in haar goede oogjen. Ze neemt haar naaiwerk op en vervolgt een begonnen werk, tevreden, als had ze mij tot haar gezelschap gedoemd. En ik kan niet opstaan, een starheid geschap in de stoel gedrukt. — „Maar u zou toch veel beter hier eten? Kijk eens, samen met mij en mijn dochttertje aan deze kleine tafel — de anderen eten allen in de zaal”. ☒ Haar dochttertje — een kleine vroolijke vogel. Ik glimlach. Ik zie mezelf aan deze vredige tafel soep eten, en opkijkend steeds twee paar zon-oogen vinden, van het groote en het kleine kind. Rechtstreeks antwoorden — rechtstreeks „neen” zeggen — onmogelijk. ☒ En dan praten we. Waarom praat ik zooveel? Praat over eiercroquettes en watersoep, en het geluk dat men in lang geen dokter in huis had, en mijn interesse in het geval van het dochttertje, — enz., enz. Moet ik dan verklaren dat ik niet in de wetenschap geloof? Interesseert het

SPUITENDE FONTEINEN OP HET FEEST DER SERINGEN IN DEN NISHAT BAGH.

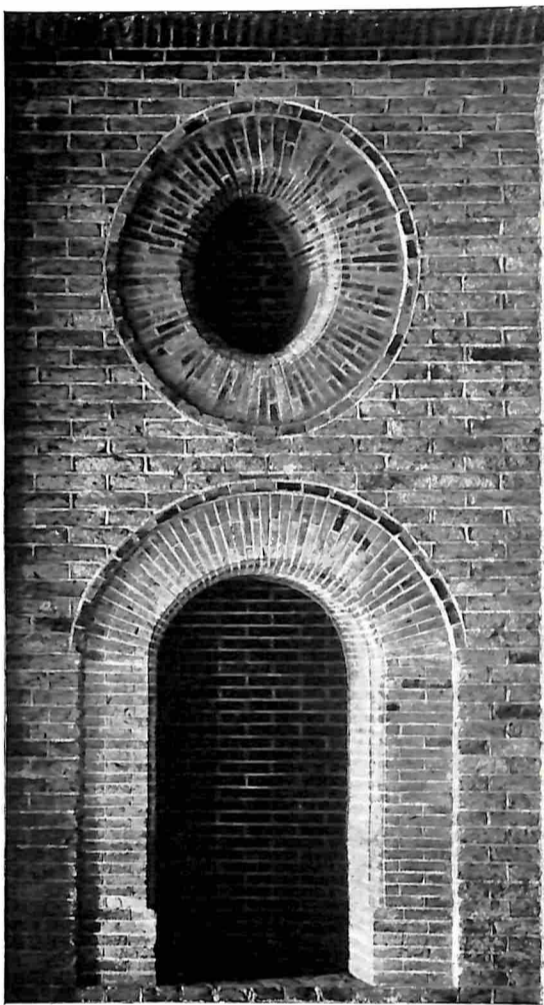
iemand? Is het waar? ☞ „Ja — maar er *zijn* gevallen dat men wérkelijk den dokter noodig heeft!” Al die compromissen. Natúúrlijk hebben we den dokter noodig — we zijn geen heiligen . . . het wonderbare, het wonderbare! — als we dat gevonden hebben, zijn ook de dokters overbodig. Ach Mevrouw — ja natuurlijk, als je een been breekt — of appendicitis hebt . . . in geen vier jaren een dokter „over den vloer!”, ja, klopt u het af — maar anders, je eigen dokter zijn — dit is het eenige — de wetenschap is niks, het geloof alles . . . alleen als je een been breekt, dan moet je noodgedwongen den dokter roepen. ☞ Ik sta op — is het mogelijk? De verwonderde, zachte oogen boven het enorme naaiwerk doen me bijna wankelen. Maar ik *sta* op, en wend me al naar de deur. „Ik kom heel graag bij u eten — maar niet vóór de volgende week — deze dagen ben ik veel uitgenoodigd.” — „Ja — zooals u wilt”, — de zachte vrouwenstem klinkt koel. Hoe had ik den moed! ☞ Ik wankel naar de deur, vind gelukkig den knop dadelijk en zwaai naar buiten, na een snel en energiek afscheid nemen. In de stille schemerige corridor met de leege stoelen — geen mensch; ik vlucht naar de voordeur, speurend of niemand me vervolgt, en ben dan buiten, in het breede belooperde trappenhuis, waar het naar stof ruikt. Langzaam daal ik, mijn hoofd in nevel van al het gedaas. Ik open de voordeur. „l'Intrans!” — „Journal!” Van de kleine cirkel ben ik in de grootere geraakt. ☞ Ik heb eens een langen tijd gekeken naar een gevangen eekhorentje, in welks kooi een rond ding was aangebracht, hetwelk hij, zich erin bevindend en voortspringend, in voortdurend draaiende beweging hield, zonder vooruit te komen. Zoo leefde ik mijn dag — als het eekhorentje. ☞ En de nacht, of beter gezegd, de morgen, om twee uur, vindt me in een nachtcabaret, waar ik zaken te bespreken heb met den directeur artistique. We zitten samen aan een schitterend, blinkend tafeltje, met champagne, en ik kijk naar de rij gesmokingde boys, die de jazz-instrumenten bespelen. Het publiek danst, black bottom, Charleston, — in de zaal hangt de zwoele nachtcabaret-atmosfeer van begeerten en gevoelens — op het plateau spelen de keurige boys, met on-sentimenteele, ordelijke gezichten hun koele krankzinnige jazzmuziek. ☞ Eén van hen staat op en zingt, met veraf-fe stem, — als stond hij op een schip in nevel — Engelsche woorden. Het timbre van zijn stem is treurig, wat vreemd aantrekkelijk is bij zijn sereen uiterlijk. Slank is hij, van een mathematische sierlijkheid, en het is als staat hij bóven den nevel van begeerten, waarvan hij de misère zingt: „I'm lonesome and sorry”. Dan zingen allen het refrein mee, met gelijke stemmen; ze bezingen geleden herinneringen van lang terug — ze kènnen er zelf het leed niet meer van, en klaar en koel klinken de tragische woorden. ☞ Nu staan twee van hen op, treden de kleine breede tooneeltrap af en komen in de zaal, foutloos dansend de gevierde black bottom — glimlachend de tijdlooze gezichten, beheerschend de lenige, sierlijke lichamen als lang beoefende instrumenten. Ik kijk naar de sterke, vlugge beenen en wél-wetende voeten in glinsterende lakschoenen, naar de losse, onverschillige, geoefende sierlijkheid van de groteske, wonderbare bewegingen. ☞ Ineens staan ze stil, onbewegelijk, en eindigen plotseling met het grand écart. Sterk applaus weerklinkt, maar onmiddellijk speelt het tango-orkest, de zaal wordt bijna duister, in een mooi rood licht, en „men” danst weer. Mijn belangstelling is voorbij. Ik kijk naar den directeur met het vermoeide gezicht — ik heb mijn zaken besproken en verlaat het weelde-lokaal, dit „paleis van vrouwen” — zut, alors. Maar de boys, die waren goed. ☞ Gezeten in een taxi, die me snel, zonder op-

onthoud door Parijs voert, langs straten met „sens interdit”, (wat doet het er toe?) rechtstreeks naar huis. En he eenige „wonderbare” wat me rest, is een breed, zacht bed in een stille kamer.

GUY DE VOS.

Gilde-Meesterstukken te Amersfoort.

IN „Buiten” zijn in verschillende nummers de goedbewaarde, oude bouwwerken van Amersfoort beschreven. De *Koppeelpoort* met hare verschillende torens, de *Monnikendam*, beide oorspronkelijk als verdedigingswerken bij den in- en uitgang der Eem boven en onder aangelegd, de *Kamper Binnenpoort*, geschonden maar toch nog in wezen, de *St. Joriskerk* met haar drie groote schepen en haar lagen toren en dan vooral de *O. L. Vrouwetoren*, die alleenstaande het ronde stadsbeeld van de hoogte uit beziet en elk uur stroomen klokkenklanken over de Voorde aan de Eem zendt. ☞ Uit bouwkundig oogpunt is de toren merkwaardig; hij is van dezelfde familie als de *St. Cuneratoren* van Rhenen. Ook zijn silhouet, van verre gezien, vormt met den trap-toren het beeld der *Onze Lieve Vrouwe met het Kind*. Maar binnen in brengt hij nog eene onbekende bijzonderheid uit de dagen, dat de *Ambachtsgilden* het economische leven in de Holland-sche en Stichtsche steden beheerschten. Het zijn enkele Gilde-meesterstukken of proeven voor eene opname in een gilde als *meester*. Om deze goed voor oogen te voeren, moeten wij een kort overzicht geven van het wezen en de inrichting van het gilde, dat het maken van dergelijke stukken van hen eischte, die als meester wenschten aangenomen te worden, het *metselaarsgilde*, een der dertien groote gilden van Amersfoort. ☞ Dat kunnen wij vinden in het *puntboek*, een perkamenten register, met gekleurde Gothieke letters en roode initialen, dat in het museum Flehite bewaard wordt met een twintigtal andere gildestukken, voor 't meerendeel door de Gemeente in leenbruik gegeven. ☞ Den 7en Juli 1617 werd het reglement der metselaars vernieuwd met 65 artikelen, waarbij aan het bedrijf in 't algemeen en in bijzondere omstandigheden den weg aange-wezen werd. Wij zullen enkele artikelen, die van gewicht zijn, om doel en werking van het gilde te doorzien, vermelden. — Art. 1. Niemand mag gildebroeder worden, of hij moet het volle burgerrecht bezitten. — Art. 2. Een ambachtsman, geboren burger, betaalt vier gulden intredegeld, een vreemdeling zes gulden. — Art. 3 4. De oudste zoon van een gidelid betaalt voor zijn proefaflegging slechts twee gulden en kan zijn overleden vader binnen het jaar opvolgen voor 15 stuiver. — Art. 5. Bestuur bestaat uit Ouderman, busmeester en twee raden of keurmeesters. — Art. 6. Een nieuw lid geeft de oversten of den Ouderman een gulden, den bode twee stuiver en één stuiver voor het plaatsen van den naam in het gildeboek. — Art. 7. De weduwe blijft een jaar en zes weken van zelf lid en mag dan met een meesterknecht werken. — Art. 8, 9, 10 beschrijven de plichten der Oudermans. — Art. 11, 12, 13 de maatregelen voor de verdeling van het werk. ☞ Dan vinden wij in de artikelen 14—17 de voorschriften voor het afleggen van het examen tot het bekomen van den titel van *meester* in het ambacht. In 1617 wordt voor de metselaars als meesterproef vóórgeschreven het „maken van een goed crujsraam van backsteen, gespont zoo gelijk, dat het eene venster in het andere past”. De te examineeren personen betalen voor de tegenwoordigheid van den Ouderman en de keurmeesters een gulden, voor den bode twee stuiver. De examinandus moest een getuigschrift medebrengen dat hij twee jaren in de stad bij een zelfden meester heeft gewerkt. ☞ Het meesterstuk door den aspirant-meester-metselaar be-

METSELAARSGILDE-MEESTERSTUKKEN IN DEN O. L. VROUWETOREN TE AMERSFOORT.

staat volgens 't voorschrift uit: *a.* het metselen van een cruijsraam, terwijl reeds 5 Juni 1665 daarbij nog voorgeschreven was de drie volgende werkstukken te maken: *b.* een scheele of scheeve poort van derdehalf duims scheelte, vijf voet hoog (1.43 M.), derdehalf voet breed (72 c.M.) binnenwerks en anderhalven steen dik in 't vierkant met een oijief (halfronde lijst) daeraen; *c.* een scheel of scheef ovael van twee duim scheelte twee voet hoog, anderhalve voet (43 c.M.) wijd en $1\frac{1}{2}$ steen binnen en buijten dick en schoon; mede met een oijief; *d.* en dit was een zeer bijzondere opgave; een eckwulft (hoekgewelf) met twee punten zes voet lanck (1 M. 71 c.M.) ende de breedte, advenant ende fatsoen van 't werck, alles van onderen schoon gemaakt. Dit was een plat schap, ondersteund door twee aaneensluitende, onder spits uitlopende consoles. Die dit alles naar den eisch maken kon, was zeer zeker een vakman. ☞ In den *O. L. Vrouwetoren* zijn nu nog van die meesterstukken te zien en daar er in den lande zoo weinig bewaard zijn, beelden wij ze hier af. Het is niet gewaagd te veronderstellen, dat zij zonder toezicht van den Ouderman en de keurmeesters gemaakt zijn en door een der bij het onderhoud van den toren betrokken gezellen zijn uitgevoerd. ☞ Naar onze bevinding heeft de condidaat er het volgende van gemaakt: de proeven zijn gemetseld in platte Utrechtsche steentjes, die bekapt en geslepen zijn om ze een bijzonderen vorm te geven. In één werk zijn twee proeven verbonden: 1° het „scheele ovael” of ovaalrond scheefgetrokken bovenlicht venster; 2° dááronder de scheele poort van derdehalf duims scheelte, met halfronde afdekking, in den dag 1.43 M. \times 72 c.M., precies de voorgeschreven maat met een pijl voor den bovenboog van 28½ c.M.; 3° een plat, breed schap met eckgewulft van twee aaneensluitende, omgekeerd kegelvormige consoles er onder, ook heel netjes in de voorgeschreven maten. Alles is bijzonder regelmatig afgewerkt, de steenen omlijstingen zijn wiskunstig zuiver er omgelegd met naar het midden toe smaller gehakte steenen. Het voegwerk is egaal afgesneden. Maar het kunstigste is wel dat de achterspiegel van het bovenvenstertje en die der poort 4 c.M. uit de as „scheel” of naar links loopen, waardoor al de voor het werk gebruikte steenen van achter naar voren een schuin geslepen vorm moesten hebben. Het metselen vorderde kennis geduld, oplettendheid en zindelijk, regelmatig werk. ☞ Deze bewijzen van ouderwetsche kunstvaardigheid en vakkennis zijn al eeuwen lang bewaard in den *O. L. Vrouwetoren* te Amersfoort. Om ze in ruimer kring bekend te maken voor de vakkundigen en als bouwkundige curiositeit hebben wij ze hier beschreven. Men zegt daarbij nog, dat het Gilde in den toren zijne zittingen hield.

A. F. VAN BEURDEN.

Walcheren's schoone duinstreek.

WIE volop wil genieten van de schoonheid van het idyllische eiland Walcheren, niet ten onrechte „Zeeland's tuin” genoemd, vergete vooral niet een bezoek te brengen aan de westzijde, die echt schilderachtige, lommerrijke duinstrook, welke daar oprijst ter zij van de Noordzee. ☞ Bijzonder bekoorlijk is wel het meer noordelijk gedeelte in de omgeving van Oostkapelle en Domburg. Het is vooral de schitterende, lommerrijke rand van hoog geboomte en lief struikgewas, welke aan dit gedeelte der westzijde zoo veel luister bijzet. Hoe echt landelijk en rustig liggen daar te midden van deze natuurweelde de rustieke buitenplaatsen, getuigenis aflegend van bijzonder smaakvollen bouwtrant. ☞ Ook de bekende badplaats Domburg bezit een prachtvolle omgeving. Die dichte „Manteling” van hoog opgaande boomen, afgewisseld door dicht struikgewas, is wel van zeldzame bekooring; niet

BIJ DE DUINEN VAN VALKENISSE.

te verwonderen, dat dit gedeelte van Walcheren in de zomermaanden bijzonder in trek is. ☞ Wel eigenaardig, dat de aanvankelijk vrij breede duinenrij in zuidelijke richting steeds in betekenis afneemt, zoodat daar op dien gevaarlijken uithoek, de „Westkaap”, waar de Noordzee geweldig kan beuken, een krachtige, breede zeedijk: de Westkappelsche zeeuering”, bescherming moest bieden. Hoe echt intiem sluimert hier dat dorpje Westkapelle aan den voet van den massalen zeedijk, waar domineert de machtige vuurtoren, die met zijn moderne slaglichten in donkere nachten de zeevarenden waarschuwt, dat ze ver moeten blijven van de kust, waarvoor zich de gevaarlijke zandbanken uitstrekken, waarop in den loop der jaren talrijke zeilschepen te pletter zijn geslagen. ☞ Bij stormweer kan het daar aan de Westkaap dan ook hevig spoken; zoo juist wordt dat geteekend in den „Gids voor Walcheren”: „Als de stormwind buldert en de woeste golven den dijk beuken, als de zwaarste steenen als speelgoed opgetild en de dikste dijkpalen als lucifers gekraakt worden, dan . . . bakt de Westkappelsche huismoeder pannekoeken, want dan weet zij, dat er werk komt aan den dijk en brood in de kast”. ☞ In zuidelijke richting verheffen zich echter wederom de blonde duinen, bij uitstek schoon in de omgeving van de dorpjes Zoutelande en Valkenisse. Eerstgenoemd duindorp maakt wel een bijzonder schilderachtigen indruk. Gemakkelijk bereikt men dit plaatsje langs den nieuwen fietsweg van Vlissingen af aangelegd, of per stoomtram van Middelburg uit. 't Is of al die eenvoudige huizekens met hun verweerde rood-pannen daken daar aan den duinrand zijn uitgestrooid als bouwstukken uit een Neurenberger speelgoeddoos. ☞ En dan dat al-oude grijze kerkje aan den voet der zonnige duinen, waarbij de zoogenaamde Bonifacius-put nog herinneringen oproept uit het verleden. Wie eenmaal in zijn leven een „kerkgang” in Zoutelande heeft gezien, als daar de eenvoudige, sympathieke Zeeuwsche boerenbevolking in heur eigenaardige ouderwet-

DUINEN BIJ KOUDEKERKE.

sche kleedij opgaat naar het bedehuis, vergeet dit schouwspel zijn leven niet meer. ☞ Nog meer zuidwaarts klimmen de duinen nog steeds, tot in de naaste omgeving van het landelijke Valkenisse de hoogste en grilligste groepen zich verheffen. Van deze hoogten af heeft men een schitterend uitzicht over de Noordzee naar de Belgische kust, terwijl landwaarts de blik glijdt over „Zeeland's tuin": die weelde van vruchtbare akkers en welige weiden, omzoomd door struikgewas van bloeiende meidoorns en andere heesters; werkelijk een bekoring voor het oog. ☞ Ja . . . wèl rijk is dit eiland aan natuurschoon, zoodat het niet behoeft te verwonderen, dat het toeristen-bezoek naar de duinstreek ieder jaar belangrijk toeneemt.

Een patricische woning aan den Vijverberg.

WIE 't nooit gedaan heeft, kent de bekoring niet van het nalezen en ontcijferen van oude grondpapieren. 't Lijkt zoo duf, zoo saai, geduldig na te gaan, wat in plechtige stadhuisswoorden in het werkvertrek van den notaris zakelijk, maar langdradig, wijduitgesponnen werd genoteerd betreffende koop en verkoop van de patriarchale woningen, welke al sinds eeuwen de voornaamsten uit den lande herbergen. Inderdaad, het notarisvertrek zelve is gemeenlijk geen bijs-ter plaisante plaats: de folianten langs de muren geschaard, gemeenlijk van die oude donkergroene kleur, welke oogenblikkelijk de gedachte aan slaap, stof en de vergankelijkheid van al het aardse opwekt, zijn niet geschikt om luchtige blijmoedigheid te suggereeren. Maar als we ze opslaan en de vergeelde papieren, van zware zegels vaak voorzien, nalezen, dan wordt het huis, dat we bezochten en waarvan de architectuur, hoe harmonisch ook, eerder het voorbijleven tracht te verbergen dan te openbaren, opeens bevolkt met de geesten der heengegane geslachten, die achter de hooge ramen leefden en stierven als menschen van onzen tijd, van ons geslacht. En we staan niet meer als vreemden in het huis, dat we zooveen slechts bewonderden, maar dat nu meer en meer wordt als een huis, dat we in onze kinderjaren bezochten en waar we, als volwassenen weer-gekeerd, alle oude herinneringen terugvinden in kelders en kamers, op den zolder met zijn zware balken, in de keuken met haar plavuizen en tegels en blinkend kranenkoper. ☞ Zoo is 't mij vergaan, toen ik, nadat ik eenige jaren geleden het dubbele heerenhuis had bezocht op den Vijverberg II, toen door den Belgischen gezant, den prins de Ligne, bewoond en ingericht met al de smaakvolle weelde, welke de traditie van zijn geslacht is, dezer dagen de grondpapieren doorlas, waaruit de historie van het huis springlevend ons tegemoet komt. ☞ Het eerst wordt het genoemd als de woning van mr. Jasper van Kinschot, den rijken afstammeling uit een oud en aanzienlijk geslacht, dat reeds in de 11e eeuw zijn oorsprong vindt. Stamvader is namelijk Hendrik, heer van Breda, Schooten, Merxem en Steenberghe, de natuurlijke zoon van Reginard, graaf van Strijen en Rieburgis, dochter van Walgert, graaf van Teisterbant, zoodat Bilderdijk, die graaf van Teisterbant pretendeerde te zijn, zich waarschijnlijk nog tot de verwanten der

Kinschots zal hebben gerekend. Hoe 't ook zij, dit laatste geslacht is, in weerwil van het naamverschil, inderdaad nakroost van Teisterbant. Den naam Kinschot verwierven zij, toen Hendriks achter-achterkleinzoon Jan werd beleend met het leen Schootenbroek, te Ryckevorsel gelegen. Hij kreeg den bijnaam, aldus de overlevering, van „Kind van Schoten, kind Schoten" en zoo zou de naam Kinschot in de wereld zijn gekomen! Wat hiervan waar zij, sindsdien noemen al zijn nakomelingen zich van Kinschot en zoo woont een der eerste Protestantsche van Kinschots, Jasper, te Turnhout in 1552 geboren, als toegewijde dienaar en raadsman van den prins van Oranje in den Haag, waar hij in 1603 stierf. Hij was 't waarschijnlijk, die de vorstelijke woning aan den Vijverberg bouwde, een woning, zulk een aanzienlijk heer volkomen waardig. In 1619 werd dit huis door zijn nog in leven zijnde kinderen, drie zonen en 2 dochters (mr. Jasper was vader van

14 kinderen) verkocht aan Floris van Cuylenburg, den zoon van dien Floris, in wiens huis te Brussel de Hollandsche edelen het smeekschrift, door hen, de „gucux", aan de landvoogdes aangeboden, werd onderteekend. ☞ Twintig jaar lang heeft de tweede Culeborgsche graaf zijn verblijf in de stad der Oranjes bewoond, waarschijnlijk veel er vertoevend, door huwelijk nauw verbonden met den prins van Oranje. Kinderloos stierf hij, maar weinig genoeg beleefde zijn opvolger als graaf van Culemborg Philips Theodoor van Waldeck-Piermont van zijn nalatenschap. Immers vele schulden heeft de tweede Floris blijkbaar gemaakt: reeds in 1647 kwam het huis aan den Vijverberg, om Floris' schuld-eischers te voldoen, alweder in andere handen, ditmaal aan Dirk Pauw, stamvader van 't geslacht, waaruit Hollands beroemde raadpensionaris zou voortkomen. ☞ Alle opvolgende eigenaars te noemen, 't zou eentonig en vervelend worden. Hollands meest bekende familie's hebben 't in bezit gehad. Curieus is 't op te merken, hoe Dirk Pauw in 1647 / 49000.— voor het huis betaalde: 50 jaar later was 't danig in waarde gedaald. Immers voor / 20000 verkocht Johan Pauw, Heer van Rijnenburgh en Hoogheemraad van Delflandt, 't aanden postmeester Symon de

Foto C. Steenberghe.

EEN PATRICISCHE WONING AAN DEN VIJVERBERG. HOEKJE IN HET TRAPPENHUIS.

Brienne, die toch ongetwijfeld ruime winsten behaalde in zijn voordeelig bedrijf. Rijk waren de Brienne's; hun rijkdom was spreekwoordelijk. Was 't niet een veertigtal jaren geleden van zelf sprekend, dat een spaarzame echtgenoot zijn meer tot verkwisting neigende eëga placht toe te voegen: „Je meent zeker, dat je baron van Brienne van de Grootte Lind voor je hebt!" ☞ Vele malen nadien werd het weder onderhands verkocht, totdat in 1788 de executeurs van wijlen jonkvrouw Agatha van Slingelandt „publiekelijk" verkopen „het aanzienlijk huis, Erve, Thuyn, Stallingen en koetshuys." Wel aanzienlijk was dit huis, „hegt, sterk en wel doortimmerd, waarin een notabel aantal spacieuse Kamers en Cabinetten, meest alle behangen en met Spiegels en Schilderijen boven de schoorsteenen en deuren georneert, muntende daarin onder anderen uyt een fraay en kostbaar behangsel in de beneden Eetzaal geschildert door den vermaarden konstschilder Hondekoeter; contineerende 't zelve Huys voorts alle gerequireerde offices van zolders, apartementen voor Domesticquen, capitale keuken, wijn en provi-

Brienne, die toch ongetwijfeld ruime winsten behaalde in zijn voordeelig bedrijf. Rijk waren de Brienne's; hun rijkdom was spreekwoordelijk. Was 't niet een veertigtal jaren geleden van zelf sprekend, dat een spaarzame echtgenoot zijn meer tot verkwisting neigende eëga placht toe te voegen: „Je meent zeker, dat je baron van Brienne van de Grootte Lind voor je hebt!" ☞ Vele malen nadien werd het weder onderhands verkocht, totdat in 1788 de executeurs van wijlen jonkvrouw Agatha van Slingelandt „publiekelijk" verkopen „het aanzienlijk huis, Erve, Thuyn, Stallingen en koetshuys." Wel aanzienlijk was dit huis, „hegt, sterk en wel doortimmerd, waarin een notabel aantal spacieuse Kamers en Cabinetten, meest alle behangen en met Spiegels en Schilderijen boven de schoorsteenen en deuren georneert, muntende daarin onder anderen uyt een fraay en kostbaar behangsel in de beneden Eetzaal geschildert door den vermaarden konstschilder Hondekoeter; contineerende 't zelve Huys voorts alle gerequireerde offices van zolders, apartementen voor Domesticquen, capitale keuken, wijn en provi-

Foto C. Steenbergh.

EEN PATRICISCHE WONING AAN DEN VIJVERBERG. WANDTAPIJT.

siekelders en al hetgeen verder tot een Logeable woning word vereischt, hebbende 't zelve een alleraangenaamste uytzigt over de Vijverbergen, 't buytenhoff als andersints en van agter een vrijen uitgang in de hooge Nieuwstraat; voorts stallingen en koetshuizingen alle annex den anderen, en belend ten zuyden en noorden de respectieve Heerenstraten, ten Oosten Manuel de Suasso en ten W. de erfgenaamen van den Heer van Vlaardingen". ☞ Nog even hegt en wel doortimmerd staat 't huis daar aan den Vijverberg, en een zelfde alleraangenaamste uytzigt over de Vijverbergen hebben we door de hooge vensters, en vele kunstschatten, door den prince de Ligne met gratie bijeengebracht, gaven ten tijde van mijn bezoek rijke en zuidelijke allure aan het oud-Hollandsche patriciër-paleis. Toch, in de dagen van den thesaurier van der Goes, en in later jaren, toen de van Vredenburgs, de van Limburg Stirums 't bewoonden, zal 't van strakker aanschijn, minder gratieus, maar „deftiger" zijn geweest. Deftig in goed-Hollandsche beteekenis, toen de schildereien van Hondecoeter, „voorstellende vogels en andere dieren" nog aanwezig waren. In 1862 werden ze weggenomen door den toenmaligen eigenaar, die het huis verkocht. Ook de gobelins met voorstellingen uit de geschiedenis van Don Quichot bleven in zijn bezit en bevinden zich waarschijnlijk nog in de familie van Limburg Stirum. De gobelins in salon en hal van den Belgischen gezant werden op den zolder van het groote huis teruggevonden en door den kunstlievenden bewoner ter rechter plaatse aangebracht. ☞ Hecht en wel doortimmerd staat het huis nog steeds; niets boette 't in aan aanzien, de eeuwen doorlevend, de komende tijden ongeschokt tegemoet ziend.

RO VAN OVEN.

HEERSCHERS VAN FERRARA.

Uit het Poolsch van

KAZIMIERZ CHLEDOWSKI.

23)

ERCOLE DE EERSTE (Vervolg.)

CASTIGLIONE beschrijft den kardinaal als een der meest interessante persoonlijkheden van zijn tijd; zijn gedrag, zijn houding en zijn wijze van spreken waren zoo gedistingeerd, dat hij ondanks zijn jeugdigen leeftijd, waar hij ook verscheen, een diepen indruk maakte, zoozeer, dat hij zelfs onder de oudste prelaten de aandacht trok. In zijn omgang met mannen en vrouwen van elken stand, in zijn glimlach, zelfs bij het spel, was hij zoo innemend, dat elkeen, die met hem verkeerde, onder zijn bekoring kwam, waartoe zijn kloek uiterlijk medewerkte. Ippolito hield, gelijk alle d'Este's, zeer veel van muziek; hij vereenigde de voortreffelijkste musici om zich heen en bespeelde zelf de altviool. Ook trok hij letterkundigen naar zijn hof, maar, zijn verhouding tot Ariosto, waarop wij later terug zullen komen, in aanmerking nemende, scheen hij dit slechts te doen om op de destijds gebruikelijke wijze meer luister aan zijn hof bij te

zetten. Niettemin was Ippolito een ontwikkeld man, en dat hij veel van lezen hield, blijkt wel uit zijn gewoonte om op reis vele boeken mede te nemen. ☞ Dit waren de goede eigenschappen van den wellevenden kardinaal, maar ook aan slechte ontbrak het hem niet. Hij was hoogmoedig en wraakzuchtig. Dat hij niet schroomde om ter voldoening zijner wraakzucht geweld te gebruiken, blijkt daaruit, dat hij den pauselijken gezant liet afranselen. Bevreesd door zijn vader gestraft te zullen worden, vluchtte hij daarna ijlings naar zijn zwager Francesco Gonzaga te Mantua. Om de kerkelijke aangelegenheden bekommerde hij zich in 't geheel niet, ondanks het feit dat zijn bisschopsambt en de onder zijn leiding staande abdijen hem een jaarlijksch inkomen van ruim zevenenveertigduizend thalers opleverden. Hij was dan ook niet uit vrijen wil geestelijke geworden, en achtte zich dus vrij om geheel op wereldsche wijze te leven. ☞ De kardinaal over-

leed in Ferrara in 't jaar 1520, en werd in de kathedraal aldaar ter aarde besteld.

VI

Met het stijgen der jaren verviel Ercole I steeds meer tot mysticisme; hij maakte herhaaldelijk pelgrimstochten of stuurde exvota naar heilige oorden: naar Loreto, naar den H. Nicolaas te Bari, naar Santa Maria dell'isola di Eremiti, en wilde zelfs naar San Giacomo di Galizia gaan; dit verbood

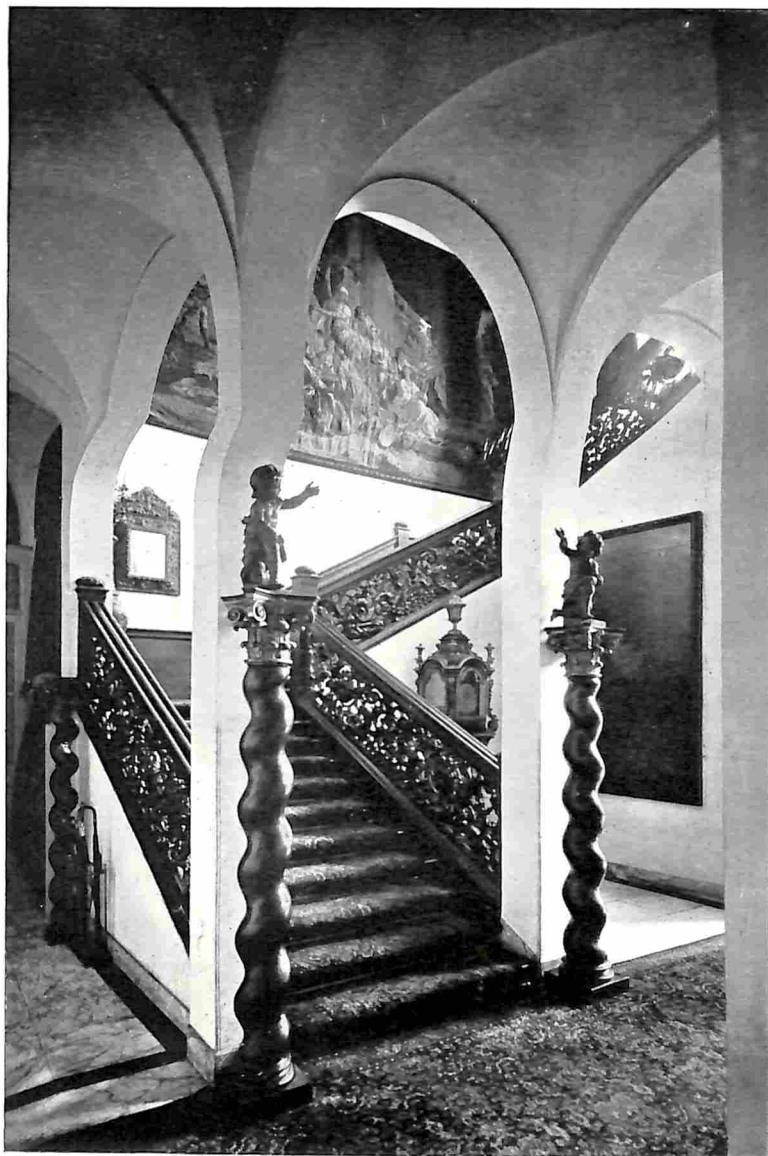

Foto C. Steenbergh.

EEN PATRICISCHE WONING AAN DEN VIJVERBERG. TRAP.

hem echter de paus. In het nieuwe stadsgedeelte liet hij steeds maar nieuwe kerken bouwen, wat aan de kunst niet ten goede kwam, want de beschikbare middelen waren niet voldoende om ze behoorlijk af te maken en artistiek te versieren. Vele particulieren volgden, treurig genoeg, zijn voorbeeld en lieten kleine, onaanzienlijke, gebrekkig uitgeruste kerkjes bouwen, die later ten laste kwamen van de armen onder de bevolking. Het aantal orden werd, zeer ten nadeele van de gemeenschap, steeds grooter. Het betrekkelijk niet groote Ferrara bezat ruim honderd kerken, en aan de meeste waren orden verbonden. De bevolking was niet meer in staat deze menigte van monniken te onderhouden, waarbij kwam, dat er niet slechts bij de orden onderling groote afgunst en broodnijd heerschte, maar ook tusschen deze en de wereldlijke geestelijkheid, wat zeer het aanzien van den kerkelijken stand en van de religie schaafde. ☞ Kenteekend voor Ercole's geestesgesteldheid en daarbij vrij vermakelijk, was zijn begeerte om de dominicaansche, zuster Lucia da Narni, te Ferrara te krijgen, die tengevolge van een ongelukkig huwelijksleven den sluier had aangenomen en zeer beroemd was om haar vroomheid. Men beweerde, dat de palmen van haar handen in haar twintigste jaar stigmata, zooals Katharina van Siena die had, vertoonden, en dat die elken Donderdag bloedden. Deze non leefde in het klooster te Viterbo. Ercole beëindigde dit plaatsje om het bezit van zulk een heilige vrouw. In zijn bijgeloovigheid was hij ervan overtuigd, dat hij, door Lucia naar Ferrara te laten komen, daarmede God's zegen zou brengen over zijn land en zijne familie. De hertog wist de moeder van Lucia, Gentilina, alsook haar oom Antonio Mei, die in Narni woonden, voor zijn plan te winnen en aan de non zelf beloofde hij een eigen klooster in Ferrara, zoo zij zich daar vestigen wilde.

Zuster Lucia wilde dat wel, maar de gansche bevolking van Viterbo was er tegen, bevreesd, dat haar vertrek onheil over de stad zou brengen. Spoedig echter begreep Antonio Mei, die de gansche intrige leidde, dat het onmogelijk was Lucia openlijk uit Viterbo te doen vertrekken en besloot daarom haar op listige wijze te ontvoeren. Na zich met de non verstaan te hebben, verkleedde hij zich als bode en bracht haar een brief uit Narni, waarmede zij bij haar stervende moeder werd geroepen, die haar voor het laatst wilde zien. Hij kwam te middernacht aan het klooster, om met Lucia het plan der vlucht nauwkeurig te bespreken, maar ongelukkigerwijze werden zij beluisterd door een andere non, die onverwijld naar het Stadsbestuur snelde om de intrige te verraden. De signori lieten onmiddellijk Antonio gevangen nemen en naar het raadhuis brengen en slechts na zeer veel moeite gelukte het hem om weer vrij te komen. De slimme oom wist toen Lucia's biechtvader voor zijne verdere plannen te winnen en liet dezen aan Lucia zeggen, dat zij in het vervolg ook de godsdienstoefening in de S. Maria della Quercia, een buiten de stadsmuren gelegen kerkje, moest bijwonen. Aan Ercole echter schreef hij om vierentwintig boogschutters naar Narni te sturen, en een mak paard voor de kloosterlinge. De brief werd naar Ferrara gebracht door den bediende van den hertog, Gianino, die van de gansche zaak op de hoogte was. Ercole voldeed aan het verzoek van Antonio, en op den dag van den H. Stefanus, in 't jaar 1498, verliet een kleine afdeeling boogschutters met Alessandro da Fiorano aan het hoofd Modena. Men wilde eerst naar Orte gaan, vandaar

uit 's nachts Viterbo tot op twee mijlen naderen en hier, verborgen achter de boomen, tot twee uur 's namiddags wachten. Volgens opdracht zond Fiorano vier dappere mannen en twee vrouwen om haar te vergezellen naar de plek, waar de non op haar kerkgang naar S. Maria della Quercia langs zou komen, terwijl hijzelf met de overige boogschutters op eenigen afstand bleef wachten. De onderneming gelukte echter niet, de uitgezonden mannen vonden in de buurt van genoemd kerkje slechts Lucia's biechtvader, die hun vertelde, dat men op het raadhuis blijkbaar de plannen van de non ontdekt had, want zij werd niet buiten de stad gelaten, en naar het klooster teruggestuurd. Wat nog erger was, een herder, die de vreemde gewapende mannen in de buurt van S. Maria della Quercia gezien had, snelde naar de stad, maakte veel rumoer en joeg de bevolking een zoodanigen schrik aan, dat men de klokken ging luiden ten teeken van alarm. De bewoners van het stadje, aan wie de komst der Ferrarische boogschutters reeds bekend was gemaakt en die dus ook op tegenstand voorbereid waren, verzamelden zich in allerijl buiten de stadsmuren en al heel spoedig waren Fiorano en zijn troepje omringd door tweehonderd ruiters. De Ferrariër gaf zich veel moeite om de aanvallers te overtuigen, dat hij hoegenaamd geen slechte bedoelingen had, dat hij op den terugweg was van Rome en dat slechts eenige

van zijne soldaten en de twee vrouwen, die tot het gezelschap behoorden, naar de S. Maria della Quercia gegaan waren om daar te bidden. Ofschoon de mannen van Viterbo aan dit verzinsel geen geloof hechtten, lieten zij hen toch gaan, echter met de boodschap voor Ercole, dat zij zouden houden, wat deze zoo graag wilde bezitten en met de raadgeving, zijne fantastische plannen te laten varen, daar zij hem anders als vijand der stad zouden beschouwen. ☞ Nadat

ook dit schakingsplan mislukt was, ging Fiorano naar Rome, om daar met de hulp van kardinaal d'Este het doel te bereiken, dat de hertog zoozeer nastreefde. De kardinaal droeg de taak over aan Monsignore Felino, den secretaris van Alexander VI, die geen moeite spaarde en spoedig van den paus een brevet voor de prioren van Viterbo verkreeg, waarin dezen op straffe van ongenade van den paus bevolen werd, zuster Lucia naar Ferrara te laten vertrekken. Buitendien droeg Alexander VI den procurator van de Dominicanerorde op, zijn medewerking aan de uitvoering van dit bevel te verleen. Deze pauselijke bevelen hadden echter ook geen succes: de bevolking van Viterbo dacht er niet aan om zuster Lucia te laten vertrekken en antwoordde kort en bondig, dat zij de non niet wilde afstaan. Over dit verzet waren de prelaten zeer verontwaardigd en de paus vaardigde op verzoek van kardinaal d'Este nieuwe bevelen uit, waarin hij de prioren van Viterbo met den banvloek dreigde, zoo zij het mochten wagen zuster Lucia nog langer terug te houden.

(Wordt vervolgd.)

Ontvangen boeken.

Van den uitgever J. A. Sleswijk te Bussum ontvingen wij Sleswijk's kaart van den zuidelijken Veluwezoom, oostelijk gedeelte van Oosterbeek tot Dieren, voor wandelaars, wielrijders en automobilisten, naar officieele gegevens bewerkt. Schaal 1 : 25.000. Met aanwijzing der kilometer-afstanden. ☞ De Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer zond ons haar Jaarverslag over 1926.

Foto J. G. Staal.

BIJ DE STIFTSKERK TE WEERSELO.